

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**МЕТОДОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ В ПУБЛІЧНОМУ
АДМІНІСТРУВАННІ**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**до практичних занять
з навчальної дисципліни
підготовки докторів філософії**

зі спеціальності 074 – Публічне управління та адміністрування

2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

кафедрою державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки, протокол № 13 від 20.04.2016 року.

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Метою проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Методологія управління проектами в публічному адмініструванні» є закріплення здобувачем теоретичних знань, отриманих як на лекційних заняттях, так і в процесі самостійного вивчення матеріалу, а також під час групової роботи з означених питань.

У ході практичних занять здобувач набуває професійних компетентностей та практичних навичок роботи з вирішення прикладних задач професійної діяльності.

Відповідно до програми навчальної дисципліни «Методологія управління проектами в публічному адмініструванні» на практичні заняття відводиться 20 год. навчального часу.

Практичні заняття з навчальної дисципліни «Методологія управління проектами в публічному адмініструванні» проводяться у навчальних аудиторіях Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

При підготовці до конкретного практичного заняття в межах виконання відповідного завдання (табл. 2.1) здобувачі формують звіт, який відповідає зазначеним викладачем вимогам, та захищають його під час аудиторного заняття перед викладачем і аудиторією одногрупників.

2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Завдання для практичних занять, які передбачені навчальним планом і програмою навчальної дисципліни для засвоєння теоретичних знань і практичних навичок, наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Перелік тем та завдань для практичних занять

№ з/п	Назва теми	Компетентності, які забезпечуються	Програмні питання і завдання	Кількість годин	Необхідне ПЗ*	Література
Змістовий модуль I. Теоретичні основи проектного менеджменту						
1	Тема 1. Загальна характеристика управління проектами	Здатність розуміти цілі та описувати очікувані результати проектної діяльності; здатність визначати параметри проекту і формулювати нагальну проблему,	1. Сутність проектної діяльності. 2. Управління проектами як специфічна галузь менеджменту. 3. Цілі і процеси в управлінні проектами. 4. Модель управління проектом.	2	–	Основна [1-3] Додаткова [5-7, 9, 11-13, 22-24, 26]

№ з/п	Назва теми	Компетентності, які забезпечуються	Програмні питання і завдання	Кількість годин	Необхідне ПЗ*	Література
		структуру та функції зацікавлених осіб проекту; вміння описувати проблемну ситуацію, визначати потенційні фактори впливу зовнішнього оточення та формувати структуру бази даних з усунення проблемних ситуацій				
2	Тема 2. Методичні основи планування і контролю проекту	Здатність розробляти план управління змістом проекту, ієрархічні структури робіт проекту, перелік робіт проекту, що мають бути виконані для отримання проміжних і кінцевих результатів	1. Поняття планування проекту. Основні завдання планування і контролю проекту. 2. Система планів проекту. 3. Етапи планування проектів. 4. Інтегрований структурований підхід до управління, планування і контролю.	2	–	Основна [1-3] Додаткова [5-7, 9, 11-13, 22-24, 26]
3	Тема 3. Основні форми організаційної структури проектів	Здатність здійснювати розподіл обов'язків та відповідальності; вміння розробляти організаційні структури проекту, матрицю відповідальності в проекті, план управління персоналом і	1. Створення організаційної структури проекту. 2. Основні форми проектних структур. 3. Проектна команда. 4. Матрична форма організації проектів. 5. Внутрішні організаційні структури у	2	–	Основна [1-3] Додаткова [5-7, 9, 11-13, 22-24, 26]

№ з/п	Назва теми	Компетентності, які забезпечуються	Програмні питання і завдання	Кількість годин	Необхідне ПЗ*	Література
		комплектувати штат проекту	великих проектах.			
4	Тема 4. Управління персоналом у проектах	Здатність приймати проектні рішення щодо: затвердження переліку проектних альтернатив, призначення керівника проекту, затвердження складу групи управління проектом, складу персоналу проекту, складу проектної команди	1. Роль та значення управління персоналом проекту. 2. Лідерство проектного менеджера. 3. Створення проектної команди. 4. Розробка ефективної моделі мотивації персоналу.	2	–	Основна [1-3] Додаткова [5-7, 9, 11-13, 22-24, 26]
Разом за змістовим модулем І				8		
Змістовий модуль II. Управління проектами в публічному адмініструванні						
5	Тема 5. Управління проектами як засіб реалізації публічної політики	Здатність описувати систему доступних проектних ресурсів, визначених і встановлених проектних обмежень для вибраної проектної пропозиції; уміння розробляти документ про прийняття проектних рішень, формувати статут проекту, систему документації про політику у сфері якості та розробляти резюме проекту	Завдання 1. Визначення основних учасників проекту Завдання 2. Аналіз проблем та побудова "дерева проблем" Завдання 3. Визначення цілей проекту та побудова "дерева цілей "	4	–	Основна [1-3] Додаткова [4, 8, 10, 14-16, 18, 21, 25]

№ з/п	Назва теми	Компетентності, які забезпечуються	Програмні питання і завдання	Кількість годин	Необхідне ПЗ*	Література
6	Тема 6. Управління проектним циклом	Здатність розуміти технологічні зв'язки робіт проекту; вміння складати мережну діаграму проекту, розраховувати графік робіт проекту, розробляти календарний план проекту та план управління графіком робіт проекту	Завдання 1. Ідентифікація проекту. Завдання 2. Розробка графіку робіт проекту.	4	–	Основна [1-3] Додаткова [4, 8, 10, 14-16, 18, 21, 25]
7	Тема 7. Інструменти проектного циклу	Здатність формувати вимоги до ресурсів, перелік ресурсів і їх кількість, що потрібна для виконання робіт проекту, визначати обсяги та вартість ресурсів, розробляти кошторис робіт, план управління вартістю та бюджет проекту, здійснювати координацію та коригування проектних дій щодо виконання робіт проекту, оцінювати етапні та кінцеві результати виконання робіт проекту	Завдання 1. Планування ресурсів і видатків проекту. Завдання 2. Розробка бюджету проекту. Завдання 3. Самооцінка забезпечення якості проекту.	4	–	Основна [1-3] Додаткова [4, 8, 10, 14-16, 18, 21, 25]
Разом за змістовим модулем 2				12		
Разом за навчальною дисципліною				20		

*ПЗ – програмне забезпечення

3. ТИПОВИЙ ПРИКЛАД ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне завдання № 1

Завдання: Розглянути проект водозабезпечення села Суворівське Тульчинського району Вінницької області та визначити основних осіб-учасників проекту.

Мета заняття: формування професійних компетентностей щодо формулювання структури та функцій зацікавлених осіб проекту.

Основні теоретичні відомості:

Проект "Водозабезпечення села Суворівське Тульчинського району Вінницької області"

Опис проблеми

Нині забезпечення населення села Суворівське чистою питною водою є таким же вкрай важливим і необхідним завданням, як і забезпечення електроенергією, природним газом, надання інших комунальних послуг, спрямованих на поліпшення умов життєдіяльності мешканців села.

Для мешканців с. Суворівського водопостачання відбувається із 32 громадських і 63 особистих криниць, які утримуються і обслуговуються самими ж громадянами за умови фінансової підтримки виконавчого комітету сільської ради. Кількість криниць на рівнинній території села, водозабір у яких здійснюється з глибини 6 – 12 метрів, певною мірою задовольняє потреби населення в питній воді.

Але на горбистій місцевості села, що складає 2/5 від загальної території, кількість криниць украй недостатня через неможливість їх будівництва на великі глибини. де підземні водоносні шари залягають на глибині 25 – 35 м.

До недавнього часу таке водозабезпечення влаштовувало громадян. Але об'єм води в діючих криницях щорічно зменшується. Особливо це стало відчутно в останні 3 – 5 років. У двох третинах із них рівень води знизився наполовину, в 20 % – майже на три четвертих, а в кожній десятій криниці вода зникла повністю. Із цієї причини водозабезпечення населення питною водою із наявних джерел водозбору вкрай недостатнє, а на окремих вулицях села виникла загроза зникнення таких джерел.

Однією із проблем є те, що за останні 10 – 12 років якість води в криницях значно погіршилась, про що свідчать результати лабораторних досліджень, проведених районною санепідемстанцією. Зокрема жорсткість води за умови допустимої норми в 7 одиниць сягає 17 – 23 одиниць, вміст нітратів у воді більшості криниць перевищує допустимі норми в 2 – 4 рази (норма 45 мг/дм³), показник кол-індексу (вміст у 1 л води кількості бактерій групи кишкової палички) за норми в 10 одиниць у воді багатьох криниць становить 80 – 190 одиниць, а в окремих сягає до 2 300 одиниць.

Украй низька якість питної води негативно впливає на здоров'я мешканців села, особливо дітей і соціально вразливих груп, про що свідчать медичні статистичні дані про щорічне зростання захворюваності серед населення. Очистка криниць і їх

санітарна обробка у ході цього частково поліпшують якість води, але на короткі терміни.

Отже, нагальною потребою є забезпечення якісною питною водою і в достатній кількості всіх груп населення, яке проживає на території села, що планується охопити мережею водогонів. На 17-ти вулицях загальною протяжністю 19,6 км проживає 968 осіб, у тому числі 387 пенсіонерів (40 %), 175 дітей (18 %), 48 інвалідів різних категорій (5 %). Із 406 осіб працездатного віку безробітні складають 167 осіб (17%). У селі є 163 домогосподарства і 7 об'єктів соціальної та виробничої сфери. Для вирішення проблем розвитку села створено орган самоорганізації населення – Сільський комітет "Громада".

Хід роботи.

1. Визначити загальну проблему і сприятливі можливості для її вирішення.
2. Визначити всі групи, які зацікавлені у потенційному проекті.
3. Визначити ролі кожної групи, інтереси, повноваження і можливості для участі у проекті (сильні та слабкі сторони).
4. Визначити обсяги співробітництва або конфлікт взаємовідносин між учасниками.
5. Інтерпретувати результати аналізу та додати необхідну інформацію до схеми проекту
6. Результати аналізу записати у схему аналізу осіб-учасників (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Схема аналізу осіб-учасників

Особини-учасники та їх основні характеристики	Інтереси і вплив проблем	Потенціал і мотивація до запровадження змін	Можливі дії для задоволення інтересів осіб-учасників

Очікуваний результат виконання завдання: Сформовано професійні компетентності щодо формулювання структури та функцій зацікавлених осіб проекту.

4. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Виконання кожного завдання для практичних занять оцінюється відповідно до Тимчасового положення «Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою» ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 4.1).

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Розподіл балів за виконання завдань до практичних занять у межах тем змістових модулів наведено в табл. 4.2.

Таблиця 4.2

Розподіл балів за завданнями та змістовними модулями

Завдання для практичної роботи	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			Сума балів
	ЗПЗ1	ЗПЗ2	ЗПЗ3	ЗПЗ4	ЗПЗ7	ЗПЗ8	ЗПЗ9	
Максимальна кількість балів	6	6	6	6	7	7	7	45

ЗПЗ – завдання для практичних занять.

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності здобувача та іншої академічної документації.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

5.1. Основна

1. Афанасьєв М. В. Управління проектами : навч.-метод. посіб. / Харківський національний економічний університет. – Х. : ІНЖЕК, 2007. – 271 с.
2. Гондарєва І. В. Управління проектами : підручник / Харківський національний економічний університет. – Х. : ХНЕУ, 2011. – 443 с.

3. Чемерис А. О. Розроблення та управління проектами у публічній сфері: європейський вимір для України. Практичний посібник / Чемерис А. О.; Швейцарсько-український проект "Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO". – К. : ТОВ "Софія-А". – 2012. – 80 с.

5.2. Додаткова

4. Адміністративні послуги місцевих органів державної виконавчої влади: монографія / А. О. Чемерис, М. Д. Лесечко, А. В. Ліпенцев та ін. / за заг. ред. А. О. Чемериса. – Львів : Вид-во ЛРІДУ НАДУ, 2004. – 152 с.

5. Батенко Л. П., Загородніх О. А., Ліщинська В. В. Управління проектами: навч. посібник. – К. : КНЕУ, 2003. – 231 с.

6. Бушуєв С. Д. Розвиток методології управління проектами / С. Д. Бушуєв, О. С. Войтенко // Тези доповідей II міжнародної конференції "Управління проектами у розвитку суспільства. Управління проектами від бачення до реальності". – К. : КНУБА, 2005. – С.18-20.

7. Бушуєва Н. С. Управління проектами та програмами організаційного розвитку : навч. посіб.; рекомендовано МОН / Київський нац. ун-т будівництва та архіт. – К. : Самміт-Книга, 2010. – 198 с.

8. Децентралізація та ефективне місцеве самоврядування : навчальний посібник для посадовців місцевих та регіональних органів влади та фахівців з розвитку місцевого самоврядування. – К. : ПРООН/ МПВСР, 2007. – 269 с.

9. Керівництво з питань проектного менеджменту / Пер. з англ. За ред. С. Д. Бушуєва, – 2-ге вид. перероб. – К. : Видав. Дім "Деловая Україна", 2000. – 198 с.

10. Мазур И. И., Шапиро В. Д., Ольдерогге Н. Г. Управление проектами : Учебное пособие / Под общ. ред. И. И. Мазура. – 2-е изд. – М. : Омега-Л, 2004. – 664 с.

11. Мартин П., Тейт К. Управление проектами / Пер. с англ. – С-Пб. : Питер, 2006. – 224 с.

12. Ноздріна Л. В., Ящук В. І., Полотай О. І. Управління проектами : Підручник / За заг. ред. Л. В. Ноздріної. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 432 с.

13. Планування місцевого сталого розвитку : посібник з формулювання стратегії сталого місцевого розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://msdp.undp.org.ua/data/publications/losd_ukr.pdf.

14. Посібник з підготовки заявок на фінансування проектів розвитку інженерної інфраструктури територіальних громад // З. Єнджеєвські; за ред. Д. Лігча, В. Лисенка. – К. : "К.І.С.", 2009. – 128 с.

15. Рач В. А. Управління проектами : практичні аспекти реалізації стратегій регіонального розвитку : навч. посіб. / В. А. Рач, О. В. Россошанська, О. М. Медведєва; за ред. В. А. Рача. – К. : "К.І.С.", 2010. – 276 с.

16. Рач В. А. Стан та тенденції розвитку тріадної методології управління проектами / В. А. Рач, О. В. Россошанська, О. М. Медведєва // Управління розвитком складних систем. – 2010. – Вип. 3. – С. 118-122. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Urss_2010_3_25.pdf.

17. Тарасюк Г. М. Управління проектами : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – 3-тє вид. – К. : Каравела, 2009. – 319 с.
18. Тян Р. Б. Управління проектами : підручник / Дніпропетр. ун-т екон. та права. – К. : ЦУЛ, 2004. – 221 с.
19. Управління проектним циклом / Керівництво з методів надання допомоги. Європейська Комісія. – 2004. – 171 с.
20. Хміль Т. М. Проектний менеджмент : навч. посіб. / Харківський національний економічний університет. – Х. : ХНЕУ, 2009. – 126 с.

5.3. Ресурси Інтернет

21. Методичний посібник для учасників Всеукраїнського конкурсу проектів та програм розвитку місцевого самоврядування у 2013 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://regionet.org.ua/ua/Projektnyy_pidhid_1014.html#page_title.
22. Практичний посібник з оцінки державних інфраструктурних інвестиційних проектів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://regionet.org.ua/files/CBA_manual_SSRD_2011_ua.pdf.
23. Про державні цільові програми : Закон України № 1621-IV від 18.03.2004 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1621-15>.
24. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення регіональних цільових програм, моніторингу та звітності про їх виконання : Наказ Міністерства економіки України № 367 від 04.12.2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?code=v0367665-06>.
25. Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм : Постанова Кабінету Міністрів України № 106 від 31.01.2007 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/106-2007-%D0%BF>
26. Про Порядок обміну інформацією між виконавцями державних цільових програм та координації цієї роботи : Наказ Міністерства економіки України № 1367 від 04.12.2009 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1251-09>.